

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo 6.

čtvrtek 14.6.2012

čtvrtek

FABRIKA SVITAVY

ÚVODNÍK

Nevím jak vy, ale když jsem se ráno probudil, myslel jsem, že se má existence vytratila. Jediné, co mě přesvědčovalo o tom, že jsem při životě, byla jakási setrvačnost, se kterou jsem vykonával všechny obvyklé ranní úkony. Myslím, že toto je typické ráno každého účastníka Dětské scény. Pak se ale cesty nás všech rozdělí o první okamžik prožívání. Mě tento okamžik potkal ve sprše. Náhle jsem si uvědomil, že si dost nahlas zpívám Yesterday. Nechal jsem to plynout, melodie se roztékala po koupelně, a když jsem dospěl k verši oh I believe in yesterday, došlo mi, proč si to zpívám. Ano, je to tak, opouští mě, opouští nás, pomalu, potichu, nenápadně, ale opouští, letošní Dětská scéna.

Poslední den plynul stejně příjemně a mile jako dny předešlé. Někdo z vás určitě zaregistroval takovou tu posmutnělou náladu, která se obvykle vyskytuje ke konci prázdnin či dovolené. Nepodléhejme ale sentimentu. Pojďte si připomenout příjemnou atmosféru a události posledního přehlídkového dne.

Mohli jste být účastní prezentace výsledků seminářů pro dospělé účastníky. Možná si vybavíte tak dvouleté dítko přebíhající celé jeviště, aby se zachumlalo do rozevřené matčiny náruče. Možná i někdo jiný než já pocítil takové to pálení v očích. Anebo jste tak jako já náhodou zaslechli šeptaná slůvka „Miluji tě“. A možná že jsem je slyšel jenom já a ti dva. Pak se omlouvám, že jsem se připlétl k této kosmické události. Nechtěl jsem rušit a doufám, že jsem nic nenarušil. Ani jsem se neohlédl, ani jsem nešpítnul. Nechal jsem tu lásku kolem sebe prolétnout a v jejím víru jsem se jen povozil jako na kolotoči.

Do redakce zavítal i předčasný generální úklid. Ten smetl ze stolů, okenních parapetů a z podlahy všechny prázdné petky. Tím se narušila veškerá objektivita statistického šetření. Nicméně jsme se pokusili nahradit ho statistikou svitavského cachingu. Všem vášnivým hledačům, kteří v posledním kole honby za pokladem neuspěli, už můžu objasnit indicii: dvěma nosními dírkami, ze kterých vychází teplo útrob jednoookého boha, není nic jiného než dva vývody klimatizace umístěné z boku Fabriky. Nad nosními dírkami je ve výši jedno jediné velké kulaté okno.

Možná, že si toto vydání přečtete až v elektronické podobě stažené z www.drama.cz/ds, možná jste vytrvali až do konce a koupili jste si výtisk v recepci Fabriky. Možná vám poslední číslo dorazilo klasickou poštou. Ať už k vám dorazilo jakkoli, začtete se do článků svých oblíbených rubrik. Jako perličku jsme si pro vás připravili rozhovor s charismatickým americkým lektorem Rivesem Collinsem.

Tak jako se koukám na právě odcházející Dětskou scénu a vzpomínám na to, jaké to s ní věra bylo, tak se koukám i do budoucna. Křišťálovou kouli sice nemám, ale jistou představu ano.

Vojta Maděryč

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE B

Na úvod tohoto článku bych chtěl napsat, že jsem velmi rád, že jsem poznal Karla Šefrnu a vlastně celkově celý náš seminář, protože díky nim jsem prožil úžasných několik dopolední. První den to tak však nevypadalo. Připadalo mi, že Karel sám neví, co s námi má dělat, a tak řečnil a my jsme po sobě házeli rozpačité pohledy. Před započetím Dětské scény jsme dostali za úkol přečíst si knihu Carla Sandburga Pohádky z bramborových řádků. Ze Sandburgovy knihy vybral dvě pohádky, které by podle něj stálo za to zinscenovat. Po přečtení těchto pohádek mi problesklo hlavou, že se asi zbláznil, protože jsem byl přesvědčen, že je není možné převést do divadelního tvaru. Karel však měl poměrně jasnou představu, se kterou nás ihned alespoň povrchně seznámil. Začali jsme pracovat na prvním textu Cesta do Ertepelska, bavili jsme se o tématu této pohádky a vytipovali jsme místa, na která by stálo za to vložit nějakou písničku. Byli jsme seznámeni s Karlovou metodou psaní textů, která se později ukázala jako velmi užitečná. Nejprve jsme si řekli, o čem by daná píseň měla být, a pak jsme si psali jednotlivá slova, která s tématem souvisí a měla (mohla) by se v písni objevit. No, a poté už jsme přešli k samotnému psaní. Všichni jsme se pokusili ze sebe v krátkém čase vydat to nejlepší, ale když přišel čas, kdy jsme měli své písně veřejně prezentovat, Karel je bez výjimky zkritizoval. „Máte to moc dlouhé.“ „Byla by to pěkná básnička, ale na písničku je to moc složitý.“ „Zapomeňte na umění, síla je v jednoduchosti.“ Upadli jsme do lehké deprese, ze které nám nepomohly ani loutky, které nám Karel vybral, že bychom s nimi měli hrát. Špalky dřeva s drátem a kusem látky jako loutky? No to snad nemyslí vážně! Připadalo mi, že my sami jsme loutky, které nemůžou nic ovlivnit, protože Karel si to stejně udělá po svém a nás vlastně vůbec nepotřebuje. Naštěstí se nás sešlo několik muzikantů, a tak jsme se alespoň trochu prosadili v tvorbě melodie. Ale co ti chudáci, kteří na nic nehrají? Co tedy proboha budou dělat? Odcházel jsem rozmrzelí a druhý den se mi do semináře ani nechtělo.

Následujícího rána nám Karel přinesl začátek scénáře a pustili jsme se do zhudebnování některých částí textu předlohy. Několik seminaristek také přišlo s nápadem na úvodní píseň, který jsme zrealizovali a začali jsme pomalu zkoušet a dopisovat scénář. Postupně jsme se poznávali a po chvíli zničehonic přišla dobrá nálada. Napsali jsme další text písně a najednou jsem začínal vidět jakýsi základní obrys toho, jak by inscenace mohla vypadat. V průběhu zkoušení přicházely nové a nové nápady, některé Karel zamítl, o vhodnosti jiných nápadů jsme ho přesvědčili, ale pocit beznaděje z toho, že nemůžeme nic ovlivnit, se vytratil. Odcházel jsem s dobrou náladou, těšil jsem se na zítřek a během dne jsem přemýšlel nad další písní.

Třetího dne se všechno zlomilo a seminář už jsme si jenom užívali. Našli jsme s Karlem společnou řeč, pomalu jsme se učili ovládat netradiční loutky a další předměty. Scénář se rozrůstal, hledali jsme různé melodie a kombinace nástrojů a konečně se dostavil pocit, že už pracujeme na konkrétním představení, které je naším společným dílem, kde každý přispěl svojí troškou do mlýna. S tím začaly vyvstávat jiné problémy, jako například zapamatování textu, scénosledu a v jaké tónině se daná píseň hraje. Pozitivní zprávou však bylo to, že první polovina představení už byla v podstatě nazkoušená a dalšího dne jsme se mohli zaměřit na to, jak ztvárníme jednotlivé země, kterými hlavní postavy projíždí a jak by měl vlastně vypadat závěr inscenace. Celková podoba se nám postupně vykreslovala před očima najednou jsme měli „hotové“ představení.

Poslední den už byl jen o pilování detailů a fixování textu. Navzdory mým počátečním obavám vznikl, alespoň podle mě, zdařilý divadelní kus. Ostatně, v době, kdy vychází tento článek, už můžete posoudit sami, zda se nám naše snažení povedlo či nikoli. Shodou okolností se mi dostalo té výsady, že mohu vzhledem k datu vydání tohoto čísla zhodnotit seminář jako celek.

Tak jaké to vlastně bylo? Přinesl mi tento seminář vůbec něco? Nebyl to všechno jen ztracený čas? Odpověď je jednoznačná – rozhodně ne! Naučil jsem se, jak lépe psát texty, jak využívat písně v divadelním představení tak, aby byly sdělné a napomáhaly temporytmu představení a navrch jsem se seznámil s báječnými lidmi a strávil jsem čtyři nádherná dopoledne. Co na tom, že Karel Šefrna není pedagog a nejspíš právě proto jsme byli z prvního dne tak rozpačití. Jsme totiž zvyklí na určitý průběh seminářů, ale Karel nám ukázal, že divadlo jde dělat efektně a přitom jednoduše. A když jsme přistoupili na jeho hru, poznali jsme, že je výborný divadelník a že bychom se od něj mohli ještě léta učit. Díky Karle!

A stejně jako většiny ostatních lektorů seminářů pro dospělé, zeptali jsme se i Karla na čtení a knihy:

Jak jsi na tom se čtením knih? Máš nějakou oblíbenou knihu, případně mohl bys nějakou doporučit?

Čtu velmi rád a oblíbených knih mám mnoho. Mezi ty nejoblíbenější patří určitě Saturnin, nosil jsem ho pořád s sebou do školy, a tak jako mají věřící Bibli, tak já jsem měl Saturnina. Vždycky, když jsem se potřeboval uklidnit nebo zvednout náladu, tak jsem nalistoval nějakou oblíbenou pasáž.

Teď naposledy jsem asi po patnácti letech četl Pohádky z bramborových řádků od Sandburga a nalezl jsem tam zase nová témata. Asi je to tím, jak člověk stárne.

Rád taky čtu Vaculíka, protože je to takové živočišnej člověk, který je hodně divokej a dost na ženský a vždycky měl pevný názory. Taký to za minulýho režimu neměl jednoduchý.

Co se týče klasiky, tak si hodně vážím Karla Havlíčka Borovského. Táta mi četl Křest sv. Vladimíra ještě když jsem ještě pořádně neuměl číst.

A taky mám hodně rád nonsens, například Edwarda Leara nebo Pavla Šruta.

Vojtěch Dvořák

NAHLÉDLI JSME DO...

... DÍLNY PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

VEDOUCÍ DÍLNY: TEREZA MACHKOVÁ

Lektorka Tereza Machková přivádí partu dětí do místní praktické školy, aby i ony zažily dílnu inspirovanou knihou Petra Síse Tibet: Tajemství červené krabičky.

Děti pohybující se v prostoru se potkávají a přejí si navzájem radostný, přívětivý, veselý, příjemný... den. A já si přeji, aby takovým opravdu byl. Zatím tomu, že jejich poslední den přehlídky takovým bude, vše nasvědčuje.

Děti, které se neznají, tvoří dvojice a mají minutu na to, aby si o sobě řekly různé zajímavosti. V kruhu potom představují svého partnera. „Nevím jméno, Ale je ze Sobo..Sobo...Sobotky? Hraje na housle a hrál v Emilovi.“ Dozvídají se také, že většina z nich má ráda zvířata a baví ji dramaťák. „Zapamatovali jste si toho dost?“ uvádí Tereza další úkol. Děti se teď noří do hlubin své paměti a pokouší se vybavit si i svou nejdávnější vzpomínku. Navzájem si sdělují, čeho se týká. Vzpomínají si například na cizí bohémskou paní, výhled z rozhledny, na napíchnutí se na kaktus v Africe nebo snídani v Německu. Často jsou vzpomínky spojeny s nějakým pocitem.

„My jsme se již seznámili. Já vás teď seznámím s jedním malým klukem. Jmenuje se Petr a svou první vzpomínku má na tátu. Zkuste ve dvojici udělat fotografii této jeho vzpomínky.“ Děti se stavějí do fotografií a ostatní se snaží rozkrýt, čeho se vzpomínky týkají. Prohlížíme si fotografie, které si v duchu pojmenováváme názvy Výlet, Spáček, Autíčko, Táta koněm... Chlapec Petr měl také maminku a mladší sestru Hanku. Prostřednictvím etud zobrazujících situace v různých ročních obdobích nahlížíme pod pokličku jejich rodinného života. Na jaře rodina slaví Velikonoce, v létě spí pod stanem a v zimě se radují ze sněhu (a co dělají na podzim, si můžeme domyslet).

Lektorka Terka předčítá úryvek z knihy Tibet: Tajemství červené krabičky, ze kterého se dozvídáme, že Petrův tatínek je kameramanem. Díky tomu odjíždí v době, kdy byl Petr ještě docela malý kluk, do světa na expedici. Uběhlo několik Vánoc a tatínek je pořád pryč. Děti znovu přehrávají Petrovy vzpomínky s tím, že v nich otec již nefiguruje. Tím se proměňuje zejména nálada vzpomínek. Petr je smutný, maminka unavená... „Jak dlouho se táta asi nevracel?“ ptá se Terka. „Hodně dlouho!“ A hned se dělí na skupinu maminek, tatínků a dětí. V nich pantomimicky ztvárňují, co se s tatínkem stalo. Vždy z pohledu jednoho člena rodiny. Skupina maminek si myslí, že si tatínek našel novou přítelkyni a skupina dětí, že tatínek zajaal domorodý kmen. Aby zjistili, jak to s tatínkem opravdu bylo, pouští lektorka nahrávku z jeho deníku. Z ní zjišťují, že tatínek uvázl v Himalájích a nemůže se dostat zpět. „Co všechno jste pochytili? Vydáme se tam, potřebujeme vědět co nejvíc informací.“

Asociace, které dětem „naskakovaly“ při představě temné hory by strach, úzkost, zima, sopka, nebezpečí...

(Nyní vstupuje do dveří paní učitelka zdejší školy, kterou navštěvují děti s různými druhy postižení. Přišla účastníky dílny upozornit na nevhodnost hanlivých poznámek, kterými včera častovaly žáky školy. Děti sedící v místnosti jsou v tom ale naprosto nevinně - včera byly v jiném semináři...Prosím tedy: Vy, o kterých je řeč, zkuste si, jen tak pro sebe, vstoupit do jejich role v této situaci...Jaké to je...?)

„Jaké živočichy bychom mohli v okolí temné hory najít?“ Před mými zraky vzniká živý obraz tajemné krajiny. Děti si zavírají oči a za doprovodu hudby si vytvářejí krajinu i ve svých představách. „Jaká krajina jste? Je v krajině nějaký pohyb?“ podporuje lektorka jejich představivost. Některé části

krajiny se jemně rozhybají. Krajina se postupně přemění v tvora, který by v ní mohl žít. Je důležité najít jeho pohyb, zjistit jestli se pohybuje pomalu, rychle, po zemi ve vodě nebo ve vzduchu... Vydávají se hledat svoji povahu a charakteristické zvuky. „Jak jste se v krajině v těle svého tvora cítili?“ ptá se Tereza. „Bojovně.“ - „Bála jsem se druhých tvorů.“ - „Potkali jste nějakého tvora, který vás zaujal?“ zjišťuje dále. Ticho. Nikoho žádný neza- ujal... Ba ano, jeden chlapec se všiml jakési kočky, na které ho zaujal zvuk, jež vydávala. Většina dětí se shoduje na tom, že neví, jakým tvorem přesně byla, ale má jasno v tom, jaký měl charakter.

A co tatínek? Jak se jemu a ostatním lidem v této krajině žije? - Těžko, žije se sběrem bobulí a lovem zvířat. Asi se tam nedá nic pěstovat, je tam problém s vodou a špatná půda - odpovídají děti na zadanou otázku. Jaké asi bylo setkání tatínka s obyvateli krajiny? Skupiny dětí si odchází připravit výstupy, ve kterých posléze toto setkání ztvární. V jednom případě tatínka upalují za to, že natáčel na kameru. Ve druhém ho ve spánku unášejí a po probuzení ho hostí jídlem a pitím, a potravu tatínek dostává i ve třetím případě.

Petrův otec v Tibetu navštívil některé chrámy, ve kterých spatřil zajímavé obrazy. Děti teď mají možnost si obrazy prohlédnout a vybrat ten, který je nejvíc zaujal, a chtěli by se jím zabývat. Od Terezy se dozvídají, že Petrův otec putoval Tibetem a slyšel od lidí vyprávění, pověstí a legendy. V obrazech, které mají před sebou, jsou některé z nich ukryté. V mandalách, na nich zobrazených, hledají děti inspiraci pro tvorbu společného příběhu. Například vznikl tento příběh:

Černí mniši chtěli ukrást údajný poklad v tibetském chrámu. Chrám byl chráněn orly, ohněm a vysokými hradbami. Všude v té pusté krajině byli draci chrlicí oheň a často vybuchující sopky. I přes tyto zábrany se mniši do chrámu dostali. Když našli nejtemnější místnost, ve které byl poklad údajně uložen, nebylo tam vůbec nic a mniši odešli. Do dnes nikdo neví, co tam bylo ukryto.

„Víte, co to jsou mandaly?“ ptá se Terka, a jelikož děti vrtí hlavami, vysvětluje jejich podstatu.

Libí se tatínkovi v Tibetu? Ano, ale chtěl by se vrátit za svou rodinou...A opravdu, otec se k rodině vrací. Během počítání do tří vytváří živé obrazy jeho shledání s rodinou. Nabízejí se mi tři navlas stejné pohledy na rodinu v pevném objetí.

Na závěr dočítáme zápis Petra Síse o návratu jeho otce domů (v tuto chvíli se mi hrnou slzy do očí... a je vidět, že zasáhl i děti). Lektorka představuje dětem knihu, z níž příběh i předložené mandaly pocházejí.

Ještě než děti odejdou, zakresluje na balici papír své představy o Tibetu. Pro inspiraci mají k ruce atlas světa, průvodce Čínou, obrázků tibetské vlajky...Výsledkem jejich snažení je krásná cestovatelská mapa, na níž jsou zobrazeny tibetské krajky, Dalajláma, Himaláje a mnoho dalších tibetských atributů.

Věřím, že byste díky ní mohli i vy vkročit do světa tibetských příběhů...

Dílna, lektorky Terezy Machkové, byla opravdu pěkným startem do radostného, přívětivého, veselého...posledního dne!

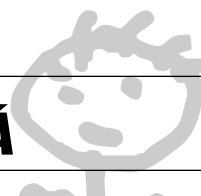
Andrea Pavlíčková

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DĚTÍ

CO DEN DAL ALENA EXNAROVÁ

PÁTÝ BLOK PŘEHLÍDKY

Soubor **Zuszka z Havířova, ZUŠ B. Martinů**, nastudoval předlohu Ivana Vyskočila s dlouhým názvem **Krátké vyprávění o Albertu Kyškovi, létacím snu, s třemi instruktážními vsuvkami, s připomínkou o přímém výhybkáři na konci a s dlouhým nadpisem na začátku** (dramatizace a režie Hana Galetková). Jde nesporně o divadelně poučenou práci a inscenace každého z nás něčím zaujala, ale některé situace jsme chápali různě, a občas jsme se v ději a významech poněkud ztraceli, a to svědčí o rezervách v realizaci jejich výkladu. V úvodu přichází relativně malá dívka, na nenasvíceném jevišti rozmístí čarovné nástroje, usedá po straně jeviště a začíná hrát na housle. A po celou dobu doprovází dění na jevišti hrou, pracuje s prvky hudebního minimalismu a práce se zvukem je v celé inscenaci úžasná. Inscenace končí replikou holčičky o tom, že „Sen je sen a sen znamená volnost“ a jejím odchodem. Kladli jsme si ale otázku, jaký má dívka v celku tematický význam, a to jsme nepřečetli. V pohybovém vyjádření je jistě možná cesta, jak se Vyskočilovy specifické poetiky zmocnit a jak ji zdívatelnit. Ale princip výrazného pohybového vyjádření situací v celé inscenaci se časem trochu vyčerpal. Možná by celku prospělo, kdyby byly instruktážní vsuvky udělány kontrastně k příběhu a také ne všechny tři stejně. Někomu se zdála vůči příběhu zbytečně dlouhá úvodní expozice o létacích snech kluků, u nichž pak v samotném příběhu o Kyškovi většinou tápeme, jestli jsou jedním „hledáčem létacího snu“ nebo třemi, a ještě si klademe řadu dalších otázek. Některé hovory o snech působily víc filozoficky než snově a v podstatě jsme se shodli, že nejvíc snově působila holčička s houslemi. V každém případě jde ale o inscenaci, která je nesmírně zajímavá a cenná – výběrem náročné předlohy i volbou zajímavých prostředků pro její realizaci.

Od Hanky Galetkové jsme se dozvěděli, že text si vybrali společně, protože je zaujalo téma snu. A že výše zmíněný rámec je pro ně důležitý.

Divadlo Na schodech, ZŠ Edvarda Valenty Prostějov, připravilo pod vedením Hany Lužné inscenaci **Dvě vesnice**, jejímž základem se stal krátký text Ivana Wernische. Ocenili jsme výběr, protože právě Wernisch může být starším dětem blízký svou absurditou. Sympatické bylo nasazení dětí, které hrály s chutí, ale jinak měla inscenace řadu problémů. Jedním z nich byl „dvorečkový“ úvod, kdy jsou děti zřejmě ve škole o nějaké pauze a baví se o tom, co si zahrají a někdo posléze navrhne tento příběh. Ale v rozporu s tím je skutečnost, že část dětí už má červená trička a druhá část modrá a je jasné, že je to kvůli rozdělení

do vesnic, v nichž si pak přidělí, jakou postavu budou představovat. A také zaznívá předem připravená reprodukováná hudba, na kterou stylizováním způsobem pochodují. Takže žádná momentální improvizace! Pro vyprávění příběhu „dvoreček“ vůbec nepotřebujeme. V příběhu samotném pracují se zástupnými rekvizitami – vesnice jsou postaveny ze židlí, které pak rozebírají a snaží se jimi charakterizovat předměty, které ve vesnici svých sousedů našly – někde se daří více, někde méně a jistě by celku prospělo, kdybychom dokázali poznat, o jaký předmět jde, aniž by ho musely pojmenovat. Nedaří se také udržet jednotnou stylizaci v projevu dětí, ale to lze vzhledem k jejich rozdílným zkušenostem pochopit. Wernischův text pojednává o míjení se sousedů ze dvou vesnic, sousedů, kteří se nikdy nesetkali. To je ale v inscenaci občas porušováno, například když na sebe děti z modré a červené vesnice dělají grimasy, když se představitelé dospělých hádají o prvenství vesnice nebo se srazí v hustém lese. Takže závěrem nezbývá než konstatovat, že téma básně o věčném míjení se v inscenaci poněkud ztratilo.

Od Hany Lužné jsme se dozvěděli, že děti hrají pokaždé v jiném složení, takže se dohadují, kdo kterou roli bude hrát, a střídají se. A že ve Svitavách to prvně hrály v sestavě, s níž to začala zkoušet.

LDO ZUŠ Jindřichův Hradec zakončil letošní přehlídku představením inscenace **Jamie**, která vychází z předlohy Briana Jacquese (dramatizace a režie Vojtěch Maděryč). Představení začíná a ještě ze tmy jeviště slyšíme větu „Nesním skákat přes živý plot“ a posléze uvidíme v kuchyni za stolem chlapce Jamieho a okamžitě svým jednáním upoutává naši pozornost, stejně tak jeho matka – sledujeme zvládnuté realistické herectví s nadsázkou a působivě vybudovanou situací konfliktu mezi matkou a synem. To v nás zbudí očekávání, které pak není v některých dalších situacích naplněno. Problém nastává ve scéně s partou na hřbitově, u níž se realistické herectví s nadsázkou nerealizuje, a postrádáme energii, nejsou vybudovány vztahy a situace, klademe si proto otázky týkající se možných témat. Proč vlastně Jamie do té party dochází? Utíká před matkou? Proč se mu členové party snaží ubližovat? Proč se tak brzy prozrazuje, že své drsnosti hrají a ve skutečnosti podléhají svým matkám stejně jako Jamie? A tak dále. Hovořili jsme o tom, že zatímco ve scénách v kuchyni pracuje režisér s mizanscénou, na hřbitově nikoliv. Možná je to částečně způsobeno tím, že hrají v malém prostoru a pokud je na hřbitově celá parta, není tam právě k hnutí, ale celku by v každém případě prospělo, kdyby se režisér pokusil situaci v rámci možnosti vyřešit. Vůbec pokud jde o hřbitov, tak vidíme problém i v dekoraci hrobky a kříže, které svým provedením nekorespondují s nastolenými realistickými principy. Také scéně, kdy se Jamieho matka na hřbitově pere s matkou upíra, by situaci prospěla choreografie – boj se odehrává v zadním plánu (před ním jsou Jamie a upíří syn) a tak by to pomohlo jeho razanci. K boji proti upíří matce bere matka Jamieho kříž, který po skočení všeho odhazuje. Vzhledem k tomu, že kříž je chápán jako symbol, neměla by se ho zbavovat tímto způsobem, ale vrátit jej na původní místo. Hodně jsme hovořili o tom, co je tedy vlastně hlavním tématem inscenace, a nakonec jsme se přiklonili k tomu, že jím bude vztah matky a syna.

Od vedoucího souboru jsme se dozvěděli, že společně pracují tři roky a vztahují se k hledání tématu, k práci s textem. Že se přes téma ústrků, Jamieho hledání místa, kde by měl

VČERA JSME VIDĚLI...

... KRÁTKÉ VYPRÁVĚNÍ O ALBERTU KYŠKOVÍ, LÉTACÍM SNU...

STARALI SE O NÁS...

Jakub Hulák

Jaroslav Provazník

Karel Tomas

RECENZE LUŽKA RICHTERA

ZUSZKA Z HAVÍŘOVA, ZUŠ B. MARTINŮ, HAVÍŘOV: KRÁTKÉ VYPRÁVĚNÍ O ALBERTU KYŠKOVÍ, LÉTACÍM SNU, S TŘEMI INSTRUKTÁŽNÍMI VSUVKAMI, S PŘIPOMÍNKOU O PŘÍMÉM VÝHYBKÁŘI NA KONCI A S DLOUHÝM NADPÍSEM NA ZAČÁTKU

O obtížích uvádění absurdních literárních textů Ivana Vyskočila jsem se zmiňoval už ve větší recenzi Malého Alenáše a nechci se opakovat.

Ostatně také v tomto případě (byť jinak) je naznačuje už sám titul. A mnohost jeho slov je příznačná i pro mnohost jiných prostředků této inscenace. K slovu literatury, již tak komplikovanému, se přidává ilustrace gestického doprovodu – pozitivní tehdy, když interpretuje, posouvá či dovysvětluje vyslovené, negativní pak tehdy, když jen opakuje informace textu. U Vyskočilova literárního textu má čtenář dost prostoru pro vlastní představy vyvolané slovem. Inscenace prostor pro divákovy představy zaplňuje pohybovými, především gestickými akcemi, které slovu často konkurují a téměř vždy od něj odpoutávají pozornost.

Výsledkem je pro mnohého diváka nepřehledný, nesrozumitelný chumel informací. Který ze tří uvedených snů má být prozkoumán po třiceti letech? A co se zjistí? – není k nalezení, nebo jen v redukované či zdeformované podobě...? Ztratí-li se byt i nejtěplejší dějově-tematická niť, dostavuje se pocit zdoluhavosti, únavnosti, ba, navzdory až překotné mnohosti pohybových etud, i nudy.

Leccos nasvědčuje tomu, že soubor v čele s renomovanou vedoucí ví, co chce říci. K nám divákům toho však, bohužel, mnoho nedoléhá.

DIVADLO NA SCHODECH, ŽŠ EDVARDA VALENTY PROSTĚJOV: DVĚ VESNICE

Lidé ze dvou vesnic oddělených lesem jsou zvědaví, jak si žijí v té druhé; při obcházení lesa se však minou, a když naleznou vesnici dle jejich zdání opuštěnou, vezmou si, co v ní našli, aby se poté, co doma zjistí, že tam nic nezůstalo, zařídili pomocí nově přinesených věcí a žili jako předtím – jen přesvědčení, že za lesem nežije nikdo.

Dvorečkový úvod („co kdybychom si zahráli...“) je jen formálním a tudíž zbytečným klišé, které má vliv jen na dvě věci: odložením svršků na věšák uprostřed scény vznikne náznak obcházeného lesa a inscenátoři si tímto připraví prostor ke třem zcizujícím divadelnickým výpadkům, v nichž se vždy dva herci v rolích postav z protilehlých vesnic dostanou do drobného konfliktu; žel proti smyslu příběhu o mýjejících se vesničanech.

Samy akce jsou vcelku vtípně vymyšleny a se švihem odehrány, i když předvádění předmětů nalezených v sousední vesnici působí spíše jako navršení souhrnu etud na téma co všechno by

mohla zahrát židle.

Problémem je, že obsah těchto etud i charakteristika jednání postav v nich vyvolává otázku, jaké téma má jimi být sděleno. Má jít o lidskou chamtivost, jejímž výsledkem je, že jsme nakonec všichni chudší, nebo o to, že po velkém úsilí se nakonec stejně vždy octneme tam, kde jsme byli a jsme na tom tak, jak jsme na tom byli, jde o téma závisti, zvědavosti, nebo marnosti a směšnosti lidského pinožení, případně nemožnosti setkání se a poznání druhých, či snad o něco úplně jiného? A není-li sděleno téma, zůstává jen anekdotická etuda.

LDO ZUŠ JINDŘICHŮV HRADEC: JAMIE

Žezlo dramatické výchovy v Jindřichově Hradci převzal po Zuzaně Jirsové a Radku Marušákově už naplno mladý vedoucí Vojta Maděryč. K inscenování si vybral velmi často hranou povídku Briana Jacquese, autora, který kombinuje realitu života současných dětí s nadpřirozenými zásahy. Frekvence jejího uvádění svědčí o tom, že obsahuje živé téma a přitažlivou formu.

Soubor inscenuje povídku střídavě ve dvou scénách: v pokojíku se stolem a židlí a na hřbitově s papundeklovými náhrobky a křížem; pro přestavby se zavírá oponka, která plní i roli hřbitovní zdi (pod kterou se arcití podlézá). Naivně iluzivní scénografie pak určuje kritéria i realistickému herectví, jehož naplnění se však blíží snad jen představitel titulní role; u ostatních jednání nevychází z těla, ale ze slov a vnitřní napětí chybí.

Žádný inscenátor není povinen inscenovat předlohu přesně tak, jak ji napsal autor. Sáhne-li ovšem k výraznějším změnám, měl by si uvědomit, že musí proměnit celou strukturu navazujících motivů (z kůlničky prostě neuděláme salon jenom tím, že prolomíme větší okna a položíme koberec), a že nová syntéza významů musí být nejen soudržná, ale i tak silná, aby si znalý divák na původní významy ani nevzpomněl.

A Jindřichohradečtí dělají změny vskutku zásadní. Matka v jejich pojetí pronásleduje Jamieho až na hřbitov, kde se utká s upířicí jenom proto, aby bylo zjevné, že jsou obě stejné; což je zjevné už u Jacquese, ba toto konstatování je pointou jeho příběhu, a vše nadto už je jen rozměňováním. Jamie přepadený malým upířím neustrne neschopen pohybu tak, aby ho upířice mohla považovat za již vysátého, ale nejdřív se brání a poté domluví přátelství s upířetem; což je další zbytečné dopovídání Jacquesem naznačené sounáležitosti obou dětí. Změnou je i to, že Jamie odmítne svou další účast v partě a dá přednost svému novému upířimu kamarádovi; co z toho, co doma postrádal a pro co utíkal za partou, u něj najde? A na samý konec je vložen dodatek s Jamieem, písíci z trestu větu „nemám chodit o půlnoci na hřbitov“, kterou pak adresuje matce. To, že se tu téma rozbíhá do čtyř či pěti motivických či tematických linií, dosvědčuje i mnohonásobný konec; ten poslední s matkou pak dělá z inscenace jen nezávažnou anekdotu.

Nejsem si jist, zda lze předlohu měnit tak lehkou rukou.

Luděk Richter

VČERA JSME VIDĚLI...

... DVĚ VESNICE

STARALI SE O NÁS...

Hanka Švandová

Petr Mohr

Alena Crhová

ZAPSALI JSME...

... Z DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Rozhýbávací úvod byl při posledním dětském diskusním klubu pro děti z hracích souborů inspirován posledním představením – začínalo se honičkou na noční můry. Jedna noční můra začala honit a dokud se všichni v noční můry neproměnili, nebyla možnost přestat. Výsledkem bylo, že ve velkém kruhu zasedlo více než 40 dětí a diskuse mohla začít. Tentokrát se střídala věcnost a zaujetí s únavou. Ale ve chvílích únavy a povolení soustředění neztrácely lektorky Soňa a Klára hlavu a nabídky živější práci. Přesto byl dětský diskusní klub tentokrát poněkud těžkopádnější.

KRÁTKÉ VYPRÁVĚNÍ O ALBERTU KYŠKOVÍ, LÉTAJÍCÍM SNU, S TŘEMI INSTRUKTÁŽNÍMI VSUVKAMI, S PŘIPOMÍNKOU O PŘÍMÉM VÝHYBKÁŘI NA KONCI A DLOUHÝM NADPÍSEM NA ZAČÁTKU, ZUSZKA Z HAVÍŘOVA, ZUŠ BOHUSLAVA MARTINŮ HAVÍŘOV

Diskuse o této inscenaci začala sepisováním postav, které se v ní objevily, na tabuli – sen Kyška, smějící se referent, 3 holky s kouzelnými nástroji, 3 spící kluci, Ctirad Válek, slečna houslistka, skladník, klapka, bubeník, Míša s manželem. Děti byly vyzvány, aby převyprávěly příběh vždy optikou dané postavy. Ukázalo se, že to není jednoduché a že v tom, jak si pamatujeme postavy ze hry, máme místy zmatek. Proto pomohli členové souboru a pomáhali vyprávění doplňovat. To byla velmi zajímavá část diskuse. Diváky totiž zajímalo, jak oni sami postavy četli a jak je převypráví soubor. Některé postavy byly vnímány diváky různě, nebylo zcela zřejmé, zda patří do snu, a nebo do reality. Odlišovalo se vnímání detailů. Někteří diváci byli překvapeni, když soubor uvedl, že hybatelkou celého příběhu je malá houslistka, která i „nastraží“ na tři dívky kouzelné nástroje. Starší diváci ale pomohli motivy vysvětlit. V této souvislosti se mluvilo o hudbě, která představení velice pomáhá. Poměrně snadno děti převyprávěly příběh z pohledu menších, méně důležitých postav, poměrně dost nepřesností bylo o létajícího snu Kyšky. Někteří totiž nepostřehli, kdo jej vlastně umohl a poškodil.

Pak začaly děti pojmenovávat, co se jim na představení líbilo: mělo hodně energie, vsuvky, hudba, obzvláště housle byly moc pěkné a dokázaly naznačit ubíhání času, celkově rytmus, všichni dobře vyslovovali.

Na konci houslistka zopakuje repliku, která byla už i na začátku: „Sen je sen, ve snu volnost.“ Co to znamená? Celý příběh byl o snu, bylo v něm hodně volnosti, volnosti fantazie. A soubor doplnil: ve snu je možné všechno. Ve snu si můžeme dělat, co chceme, člověk se povznese nad všední starosti a ta volnost se potom přenesla do bdělého stavu.

DVĚ VESNICE, DIVADLO NA SCHODECH, ŽS EDVARDA VALENTY PROSTĚJOV

Diskutující se rozdělili na 5 skupin. V první byli členové hracího souboru, v dalších čtyřech diváci z ostatních dvou souborů, pěkně promíchaní. Před každou skupinou se ocitl papír s obrysem vesnice a 2 barvy fixů. To, co se na představení líbilo, má tedy ve vsi zůstat, napíše skupina dovnitř obrysu. To, co je třeba odnést, protože se to třeba do vesnice nehodí, napíše skupina mimo obrys vsi černě.

Uvnitř 4 vesnic se ocitly tyto věci: hudba, kostýmy, tanec při cestě, škola, krádeň věcí, prostředí, chůze, dobré využití rekvizit, barevná odlišnost, focení, přeměna židlí na věci, jednoduchost, přízvuk.

Vně se ocitly tyto pojmy: chaos při setkání v lese, kabelka od Guccioho, svačina, hádka mezi poštačkou a modelkou, příliš často všichni mluvili naráz, provokace v lese, focení, nevýrazný konec, sirky a muchomůrka.

U některých pojmů se pak lektorky při čtení zastavovaly a nechávaly si je vysvětlit. Ukázalo se, že vně vesnic zůstávaly spíše drobnosti, malé nepřesnosti. Ne všem bylo zcela zřejmé, že se obyvatelé vesnic v lese minuli. Některým dělala problémy aktualizace, říkali, že ji k textu nepotřebovali.

Členové hrajícího souboru měli uvnitř vesnice všechno, nic by nechtěli vyhodit ven. Seznamy pozitiv sestavené diváky a souborem byly takřka totožné. Soubor dovnitř vesnice uvedl: melodie, předvádění věcí, aktuálnost, houba a sirky, trumfování, hromadné vykrádání, hromadné nařikání, Wernischův typický humor, tanec při posouvání děje.

JAMIE, LDO ZUŠ JINDŘICHŮV HRADEC

I v případě posledního hrajícího souboru se pracovalo v pěti skupinách. Každá si měla projít představení Jamie a rozhodnout se, jaká situace v něm byla nejdůležitější a tu zpracovat jako živý obraz. Dále měla každá skupina vymyslet vlastní výstižný název. Pak si živé obrazy skupiny předvedly a okomentovaly je.

První skupina předvedla ve formě živého obrazu situaci, kdy na hřbitově stojí proti sobě Jamieho a upírova maminka a na druhé straně chlapci. Zatímco maminky se vzájemně zastrašují, upír a Jamie se stávají přáteli. Tato skupina dala hře název Matky.

Druhá skupina ukázala velice podobnou situaci – v obraze byly obě matky i oba synové. Hra by se mohla jmenovat: 10 minut hrůzy.

Třetí skupina předvedla odlišný obraz – Jamie je na hřbitově a kamarádi ho straší, on dělá, že se nebojí. Nový název hry: Zase ty matky!

Čtvrtá skupina připravila obraz podobný prvním dvěma. Na hřbitově jsou dvě dvojice – proti sobě matky a vlastně spolu, už jako přátelé Jamie a upír. Hra by se nově mohla jmenovat Matky.

Soubor ZUŠ Jindřichův Hradec ukázal živý obraz, který ukazuje to nejpodstatnější ze hry – vznikající přátelství mezi upírkem a Jamieem. Hru by přejmenovali na Pravý kamarád a nebo Skryté trable.

V závěru diskusního klubu se ještě mluvilo o konci – Jamie už si z matky nic nedělá, přestává se bát, zjistil, že není sám, kdo má trápení s matkou. Proto ta závěrečná věta, kterou Jamie adresuje matce: nemám chodit o půlnoci na hřbitov – a nemyslí tím sebe, ale ji samotnou. Cítí se svým novým přátelstvím posílen.

Na další zobecňování a hledání společných rysů pro dnešní inscenace už nedošlo. Únava a touha po večeri rozhodly.

Iva Dvořáková

VČERA JSME VIDĚLI...

... JAMIE

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... SEMINÁŘE B

ZAPSALI JSME...

... Z OTEVŘENÉHO DISKUSNÍHO KLUBU PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Tušení lektorky Otevřeného diskusního klubu pro děti Lenky Hulákové, že dnešní diskuse bude tak trochu jiná, se naplnilo. Doposud se na diskusích scházeli především členové souborů, jejichž představení jsme dnes mohli zhlédnout. Ti ale diskutují na besedě jim určené, a tak řady diskutérů značně prořídly. Přibývají ale nové děti, které se chtějí vyjádřit k divadelním inscenacím svých malých (myšleno s ohledem na věk, jelikož někteří z nich jsou vyšší než já) kolegů.

Lenka se rozhodla zakončit sérii diskusních dílen netradičně. Scházíme se sice v místnosti pro diskusi určené, ale nepobudeme tam dlouho - oblékáme se vyrážíme ven. Do kruhu usedáme na trávníku nedalekého parčíku. Skupina v tomto složení se spolu ještě nepotkala, proto se sobě navzájem musíme představit.

Budeme si povídat. Je tedy potřeba nastolit pravidla společného rozhovoru. Všichni souhlasíme s tím, že si nebudeme skákat do řeči a naopak se budeme snažit mluvit nahlas (potřebu dostatečně hlasitého hlasového projevu potvrzuje kolem projíždějící dodávka).

Doposud každý den navštívil klub host, kterého Lenka pozvala, aby se společně s dětmi krátce zastavil a zapřemýšlel nad představeními. Dnes ale žádného hosta nevidím. Vzápětí se dozvím, že dnes budu „zví“ - budu nejen redaktorem, ale i hostem. Do hovoru se ale zapojuji jen málo, musím si pečlivě zapisovat, abych vám mohla předat všechny podstatné postřehy dětí.

Lenka se rozhodne začátek více neprodlužovat a přecházíme k prvnímu představení. S Krátkým vyprávěním o Albertu Kyškovi, létajícím snu, s třemi instruktážními vsuvkami, s připomínkou o přímém výhybkáři na konci a s dlouhým nadpisem na začátku vystoupil soubor Zuzka z Haviřova, ZUŠ B. Martinů.

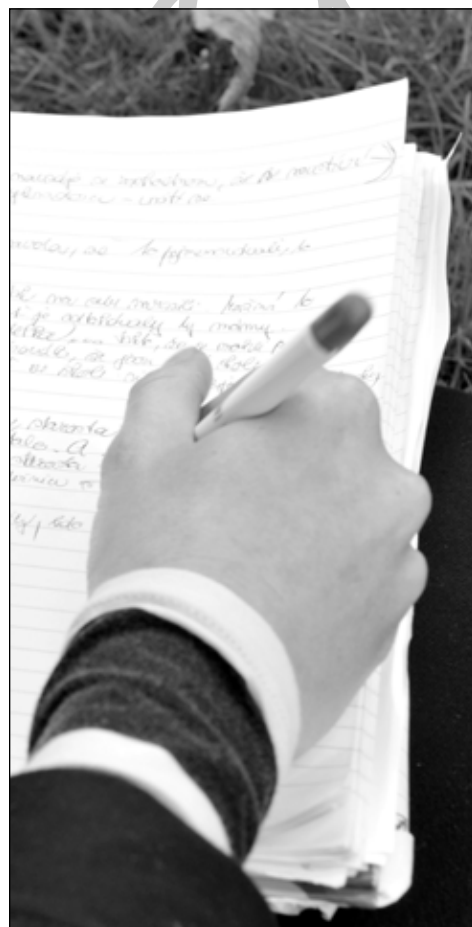
Děti měly potřebu se hned v úvodu vyjádřit ke scénografii. Vadilo jim nedostatečné osvětlení jeviště. Ale ocenily ale, že jeviště bylo prázdné a aktéři pracovali především s imaginární rekvizitou (líbil se např. nápad s dveřmi). Upozorňuji ale, že je potřeba s ní pracovat důsledně. Civilní kostýmy pro ně byly příjemnou změnou, jen nápisy na nich je rušily.

Hodnotí, že živá hudba vhodně provázela celé představení.

Při diskusi se ukázalo, že většina z nás se chvílemi těžko orientovala v ději, přechody nebyly zřetelné a v důsledku toho jedno splývalo s druhým. Příjemným osvěžením pro ně byly instruktážní vsuvky. Dlouhá diskuse se vedla také o postavách, kdy nebylo jasné, komu se sen zdá, koho konkrétně představují děvčata a kdo je chlapec, který na chvíli vstoupil do role skladníka snů, kdo je houslistka...

Když se nám zdají sny, také v nich nevíme, jak jsme se kde ocitli, ani často neznáme totožnost případných návštěvníků našeho snu. Tyto rysy má skutečný sen s představením společné, a tak označují děti inscenaci za „snovou“. Lenka upozorňuje na to, že někdy je divadlu vyčítáno, že není srozumitelné. Líbí se jí odnášet si představení s sebou domů a ještě nad ním přemýšlet. Všichni jsme si tohle představení odnesli a dlouze o něm diskutovali. (Bohužel nemáme v deníku tolik prostoru, abych mohla zprostředkovat všechny úvahy a myšlenky, které se ve vztahu k představení vynořily.)

Inscenace Divadla Na schodech, ZŠ Edvarda Valenty z Prostějova dětským divákům byla srozumitelná. Bez větších problémů odvyprávěly příběh: Jsou dvě vesnice - obě současně se rozhodnou, že se navštíví - minou se po cestě kolem lesa - vzájemně se vykradou - vrací se domů. Případal jim nesmyslný rámec příběhu. Pozastavovaly se nad tím, že je nereálné, aby si žáci školy o přestávce zahráli monopoly a aby všichni chodili do školy ve stejném tričku. Děti si sice při vstupu do příběhu svlékly mikiny, ale jelikož nebyla poznat proměna v jinou postavu, tento prostředeček nefungoval. Děti se shodují, že bylo zbytečné postavy na začátku příběhu představovat. Nerozuměly přítomnosti postavy kadeřnice, modelky, starosty...Stejně v další fázi už nevěděly, kdo je kdo - ani to vědět

nepotřebovaly, příběh přečetly i bez toho.

Ocenily jednoduchý a odlehčený způsob, kterým se dostali obyvatelé jedné vesnice do druhé. Jen jim bylo líto, že se mohly soustředit jen na jednu skupinu - někdo na modré, někdo jiný na červené - a ta druhá jim „utekla“.

Kladně hodnotily využití židlí (zklamáním ale bylo, že soubor při práci s rekvizitou nedal divákovi možnost domýšlet si a skoro vždy prozradil, co židle v danou chvíli představuje).

Za hlavní téma považovali diskutující poukázání na to, že lidé jsou všude stejní.

LDO ZUŠ Jindřichův Hradec vystoupil s divadelní inscenací nesoucí jednoslovný název **Jamie**.

Jeho příběh pro děti naprosto pochopitelný.

Ocenily funkci „plachty“. Nesloužila jen pro výměnu kulís, ale považují ji za plot mezi dvěma světy. Také dvojí využití stolu - jednou byl prostě stolem a podruhé hrobkou - pro ně bylo zajímavé. Některým dětem ale vadí množství kulís - připadají jim zbytečné...Jelikož děti celkově hodnotily představení jako velice zdařilé, a já díky tomu nemám příliš co rozepisovat, uvedu dále jejich komentáře k jednotlivostem. „Na začátku ta mamka měla oči všude, jak chtěl jít Jamie ven! - Líbí se mi scéna s baterkou. - Nevěděl jsem, k čemu má ten pytlík - jestli tam má svačinu nebo bude zvracet. - Proč Jamie nevezme nohy na ramena, když vylézá upír a chce ho zakousnout? - Mám pocit, že upíři se bojí kříže a nemůžou se na něj ani podívat. A když se jich křížem někdo dotkne, tak by měli shořet. - Bylo divný, že když šla máma za Jamieem na hřbitov, tak tam přišla dýl, než jeho kamarádi, i když prolezla pod plachtou dřív než oni. Líbil se mi souboj maminek. - Parta se ve skutečnosti bála víc než Jamie. - Bylo vidět, že Jamie hraje, že něco hraje, to bylo dobré. - Na to, že byli úplně poslední, tak měli pořád dost energie.“

Pro děti bylo představení příjemným zakončením přehlídky, pěknou tečkou.

A co měly inscenace společného? - „Vcházení do různých světů.- Nikde nebyla loutkohra.“ V celku se ale shodují, že představení byla spíše odlišná, díky čemuž bylo dnešní divadelní odpoledne pestré.

Ze všech představení uvedených na Dětské scéně děti nejvíc zaujala Poštácká pohádka, Neklan.cz aneb Ze starých pověstí českých a vystoupení hudebního uskupení DRAX trio.

Dnešní diskusní klub nebyl jiný jen ve změně počtu účastníků a prostoru. Děti diskutovaly s takovou vervou, že se změnil i čas jeho trvání. Místo původně naplánovaných devadesáti minut nahlas přemýšlely nad inscenací dvě hodiny.

„Já jsem nadšená. Líbí se mi to vždycky, ale dneska je to na sto dvacet procent!“ směje se Lenka a všichni se loučíme.

Andrea Pavličková

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... UKÁZKY Z PRÁCE SEMINÁŘŮ

Semináře A

Seminář Si

Semináře C

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... FOCENÍ REDAKCE

NA VÝZVĚDÁCH U...

... REDAKCE

Při jaké četbě relaxujete?

Když jsem hodně unavená, čtu fantasy. Nejčastěji T. Pratchetta – ale druhý den už si nevzpomenu ani na jména postav, ani na zápletku. Ale večer se výborně pobavím. Nebo příběhy českých jachtařů, kteří dopluli na mys Horn, obepluli svět a tak. Když jsem unavená méně, sáhnu po výpravných historických románech. Egyptan Sinuhet je moje parketa a jemu podobní. Jsem-li svěží, ujíždím na U. Ecovi. V poslední době se potýkám s Pražským hřbitovem – zatím marně, nemám na něj čas.

odpovídala Iva Dvořáková

Nejvíce si odpočinu u Pratchetta. Už jsem dlouho žádného nečetl. Zatím jsem všechny jeho knihy přečetl nahlas na střídačku se svou ženou. Vždycky to byl úžasný dovolenkový zážitek večerního čtení. Takové hlasité čtení je totiž kratochvíle, která požívá přílišně moc času. A jestli se mi něčeho nedostává, tak je to relaxace a čas.

odpovídal Vojtěch Maděryč

Nejvíce si odpočinu u knihy, jejíž děj mě naprosto pohltí...unese mě do svého světa a já přestávám vnímat ten reálný. Takovou literaturou je pro mě v poslední době literatura pro děti. Svět jejich hrdinů je hravý a laskavý, a proto je mi v něm dobře. A tam, kde mi je příjemně, se mohu uvolnit a sbírat novou energii...

odpovídala Andrea Pavlíčková

Nejlépe si odpočinu, když mi čte můj šestiletý bráška Matyáš, on sice ještě neumí moc číst, ale je schopen vymyslet klidně celou knížku – jen tak podle obrázků. Když byl u mě doma posledně na prázdninách, přelouskal mi před spaním knížku Černoušek Kokorí... Já mu zase na oplátku četla Pipi dlouhou punčošku, jak on říká, Pipinožku – tu má rád, jsou v ní ilustrace Adolfa Borna a rád si podle nich kreslí. Tento způsob relaxace nám oběma vyhovuje – jsme ve stejném znamení – oba čtiva chytiví.

odpovídala Tereza Vyvíjalová

Většinou u historických románů, literatury faktu a přírodopisných časopisů.

odpovídal Ivo Mička

Když pomínou fakt, že v poslední době moc nečtu, tak nejčastěji relaxuji u literatury týkající se lodí, námořních plavb a námořních bitev. V současném době mi na nočním stolku leží Teorie tetrické navigace.

odpovídal Pavel Kocych

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE S2

Hanka pustí hudbu a zvedá ruku se třemi vztyčenými prsty – seminaristé okamžitě ví, co mají dělat, řadí se do trojic, první vždy vede, ostatní opakují – Nunovo tango hudebního uskupení DVA. „Začuchejte se do toho, koho máte před sebou, konturujte pohyby!“ Počáteční tempo je unavené, ale postupně se do toho všichni dostávají. Následuje honička v kruhu, při které se chcete dotknout zad toho, co běží před vámi a nenechat se chytit tím, kdo běží za vámi. Hladina energie stoupá. Změna směru! Hančiny instrukce jsou přesné a vedení dynamické – střídají se aktivity zaměřené na koncentraci energie a její uvolnění – po honičce v kruhu přichází práce s dřevěnými tyčemi. Držení dřevěné, zhruba metr a půl dlouhé tyče, na kterékoli části těla. Opět je vidět, že seminaristé se s tyčemi nepotkávají poprvé, pustí se i do obtížnějších poloh a pokoušejí se experimentovat – na zádech, kostrči, hlavě. Skupina se na tuto aktivitu dělí na dvě poloviny, navzájem se sledují. Koncentrace „cvičenců“ dává tělu výraz, který „diváci“ mohou číst a vychutnat. „Uvědomte si situaci, vytváříte mikropříběh, jednáte!“ Pak dojde na kontaktní cvičení s tyčemi – dvojice je drží svými těly ve vzduchu – začínají u dlaní, postupně hole různých přemísťují. Následuje opět honička v kruhu, tentokrát je zadání složitější – kruh se nesmí zužovat a nikdo nesmí vydávat jiné zvuky než dýchání. „Zesilte si ta proč, najděte si motivaci, proč se chcete dotknout a proč nechcete, aby se vás dotkli.“ Cvičení kolektivního vnímání a koncentrace – v kruhu je nutné vydat se v jeden okamžik doprostřed, udělat krok, odpovídat na impulsy ostatních a zároveň sám se pustit do akce. Nejdrív v pomalém tempu, potom v rychlém. Pokračuje se s tyčemi – zadáním je improvizace na Maykomashalon Ivy Bittové. V místnosti se okamžitě mění atmosféra, naplnění velmi jednoduchého zadání, dalo by se říci technického rázu, vytváří v kombinaci s mediativní hudbou výrazné obrazy a shluky, dvojice se ladně pohybují po místnosti. To by člověk neřekl, co dokáže jedna dřevěná tyč. Na konec úvodního bloku ještě Hanka zařazuje cvičení na postřeh – pouštění a chytání tyčí...

Ve dvacetiminutové pauze mají semina-

risté za úkol připravit se na prezentaci krátkých monologických textů (opravdu krátkých, rozsah většinou nepřesáhne tři věty) s kostýmem. Později zjistím, že na těchto textech pracují již od pondělí a prošli si již několik variací jejich hereckého zpracování: skrze nějakou absurdní činnost, skrze běžnou činnost...

Hanka dává k jednotlivým individuálním výstupům přesnou a citlivou zpětnou vazbu, zkouší, vede, hledá se seminaristy jednání slovem, jejich přirozenou existenci v situaci: „Zbytečně se opíráme o slovní projev. Bojíme se ticha. Když je situace naplněna, mám se pořád na co koukat.“ Vše zakládá na vnitřní představě herce: „Neptejte se, jak to mám zahrát, jak se mám tvářit, to je cesta do hereckého pekla.“

Pak Hanka zařadí několik cvičení založených na psychologické typologii temperamentů: 4 křesla - 4 temperameny: melancho-lik, cholerik, sangvinik, flegmatik – nastavení postavy, kterou hrají, se mění podle toho, na jakém z křesel sedím. Místa se mění v průběhu dialogu tlesknutím. Soustředění na více motivů dohromady – jeden zpívá, druhý mu klade otázky, třetí ho rozptyluje, pátý opakuje pohyb po prvním a odpovídá... Popravdě se v tomto řetězci malinko ztrácím.

V poslední aktivitě dopoledne se Hanka znovu dostává k práci na minimonolozích – seminaristé si losují ze tří hromádek: zvířata, typy lidí, prostor. Své monology mají říkat ovlivnění kombinací vylosovaného zadání. Navíc monology dostávají dialogickou formu, na improvizovaném jevišti jsou vždy dva herci – střídají se v replikách, ve chvíli, kdy svůj monolog dořeknou, ulehnu na zem, aby partner věděl, že už skončili. Vylosovaná zadání jsou po výstupech prozrazena: anakonda – bojovník – sklep, pes – suchopárný člověk – bar, želva – naivka – nádraží... Opět prostřednictvím velmi jednoduchého a navíc zábavného zadání se mi monology před očima proměňují...

Seminář Hanky Frankové Od dramatické postavy k dramatické osobě, do kterého jsem včera dopoledne nahlédla, je určen studentům středních pedagogických škol. Hanka jej primárně zaměřila na to, aby se co nejvíce „osvobodila těla, aby tělo mohlo být nástrojem nejenom projevu pohybového, ale i hlasového.“ K hlasovému projevu se však se seminaristy, jak konstatuje, dostává minimálně: „Chtěla jsem se dotknout mnoha věcí, ale v počtu sedmnácti účastníků je to docela těžké, aby se udržela koncentrace během čtyřhodinové dotace. Dotýkáme se tu improvizací s pravidly i improvizací bez pravidel, aby seminaristé měli možnost sami si vyzkoušet různé cesty. Každému vyhovuje něco jiného. Ale úplný základ, kterým jsme se v semináři zabývali, je tělo jako nástroj projevu. Také jsme si vysvětlovali hereckou cestu při práci na dramatické postavě. Od pondělka seminaristé pracují na krátkých (několikavětých) monolozích, které si vybrali z textů „na JAMU kdysi vydaného“ sborníku dramatických textů. Skupina seminaristů, se kterou Hanka od soboty pracuje, je „velmi různorodá – zkuše-

nostně, dovednostně i zájemem.“ Na to, že se v dílně vzájemně znají pouze malé skupiny, v ní velmi rychle padla bariéra ostychu a mezi seminaristy, dle Hanky, docházelo k vzájemné inspiraci, která byla dána právě zaměřením jednotlivých seminaristů – někteří z nich se například zabývají se tancem nebo pohybovým divadlem.

O přestávce jsem se zeptala i seminaristů na to, jak seminář vnímají a v čem byl pro ně přínosem. Shodli se na tom, že očekávání, se kterými se sem přihlásili, praktická práce v mnohém předčila:

„Sama jsem objevila spoustu nových věcí, poznala sama sebe.“

„Od prvního dne jsme všichni zaznamenali nějaký pokrok, postup dál. Hanka dokáže každému dát víc, posunout ho dál, než by sám očekával. To je plus té dílny.“

„Každý z nás tady má nějakou divadelní zkušenost a určitě se nám ta cvičení budou hodit. Vnímání partnera v prostoru a tak podobně...“

Po skončení dílny mám velkou chuť něco takového si taky vyzkoušet i na vlastní kůžku. Asi se při příští příležitosti k Hance Frankové do semináře přihlásím.

Otázka na Hanku Frankovou týkající se čtenářství: **Bez jaké knihy byste se při své praxi neobešla?**

Těch je docela hodně. Vím tu základní, jenom jsem ji teď na pár let ne přímo opustila, ale jde se mnou tak nějak automaticky – Michail Čechov O herecké technice, to bezesporu. Ta mě vlastně před x lety otevřela to, co jsem si sama tak nějak neumětelsky našla. Čechov v ní má vše pojmenované a samozřejmě rozvinuté, já jsem si našla malinkatosti z té techniky. Asi poslední čtyři roky pracuji s knihou Tiny Landau a Anne Boggart: Úhly pohledu. Michail Čechov je ale naprosto základní, tu knížku mám jako samozřejmého parťáka. To jsou dvě knihy, ale ono té literatury je asi víc. Kdysi dávno to byly například texty, které vydal tehdejší UKVČ: Václav Martinec: Lidské tělo jako inspirace a nástroj dramatického projevu.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

... RIVESEM COLLINSEM

Nejste v Čechách poprvé, že?

Ne nejsem. Jsem zde již podruhé. Poprvé jsem zde byl v roce 2005 v Jičíně (na 11. celo-státní dílně Dramatická výchova ve škole). Jako lektora mě na tuto akci pozval Jaroslav Provazník. Náplní dílny byl storytelling, tedy odlišný druh práce, než jakým jsme se zabývali zde na Dětské scéně.

S jakým očekáváním, plánem, záměrem jste sem tentokrát jel?

Velkou část semináře jsem nechal nena-plánovanou. Čekal jsem na to, co se objeví jako aktuální potřeba seminaristů. Ne že bych byl líný. V tomto oboru se pohybuji již přes pětadvacet let a věřím tomu, že je důležité počkat si na to, až se projeví duch každé konkrétní skupiny, se kterou se má pracovat. A podle toho je dobré vše plánovat.

Povedlo se Vám tedy dosáhnout vytčeného cíle?

Myslím, že se tady ve Svitavách odehrálo něco nefer. Účastníci dílny naučili víc mě, než jsem je naučil já. Jsem na ně velice pyšný. Jsou velmi tvořiví, odvážní, oddaní, profesionální, a vkládají do své práce radost, inteligenci a svá srdce. Vnímám to tak, že dílna byla velmi, velmi úspěšná. Ale cítím to tak, že jsem přijal víc, než jsem vydal. Takže výsledek je nad mé očekávání. Tato dílna byla nejlepší v celé mé kariéře. Vím, že to jsou silná slova a používám jich zcela záměrně.

Za co byste se konkrétně chtěl pochválit, a co byste chtěl případně udělat lépe?

Jsem na sebe pyšný za tuto práci. Mám pocit, že jsem našel aktivity, které seminaristům pomohly. Na začátku jsme se bavili o našich očekáváních a mým přáním byla tři slova: Být tady teď. A to být nemyslím jako vytvářet zde nějakou činnost, ale být tady naplno ve své existenci. A tento způsob přítomnosti se mi povedl v seminaristech vyvolat. A pokud jde o to, co bych chtěl udělat jinak a lépe, tak o tom může tady Klára říci sama. Považuji totiž za důležité, podělit se s účastníky dílen nejen o úspěchy, ale také o nezdary a vysvětlit jim své pracovní postupy. Takže seminaristé přesně vědí, co se mi úplně nepovedlo.

Kláro, můžeš mi tedy říct jako jedna ze seminaristek, co konkrétně nevyšlo?

Když jsme druhý den pokračovali v rozpracovaném dramatu, tak každý ze seminaristů měl v dramatu rozehraný svůj vlastní příběh o fiktivní slavné osobnosti. Ale mimo naše individuální příběhy se zde odehrával ještě jeden obecněji pojatý příběh o problémech slavných lidí. Když jsme drama dokončovali, tak jsme ukončili jen ty naše příběhy a na ten obecněji pojatý se už nedostalo, protože jsme vyčerpali čas, který jsme na dílnu měli vyhrazený. Rives ale věděl, že se to bez uzavření toho obecnějšího příběhu obejde.

Rives: Teď už vím, co bych udělal jinak, které aktivity bych zkrátil, abych mohl uzavřít

i tu obecnější rovinu dramatu. Takže kdybych měl možnost, tak bych to udělal jinak a lépe.

Existuje v USA obdobná akce, jako je naše Dětská scéna?

Nevím o tom, že by něco takového v USA existovalo.

A myslíte, že by Dětská scéna měla v Americe úspěch?

Rozhodně ano. Už teď plánuji, že až přijedu domů, napíšu do odborných periodik článek o Dětské scéně, neboť bychom se z této akce mohli u nás v Americe poučit. Myslím si totiž, že tento festival je mezinárodním příkladem skvěle koncipované a organizované akce.

Chtěl byste doporučit organizátorům Dětské scény nějakou změnu, něco byste chtěl, aby probíhalo jinak?

Ano, jednu jedinou věc. Byl jsem přítomen diskusního klubu pro děti ze souborů. Bylo zde asi padesát dětí na dvě skvělé, talentované a profesionální lektorky. Těch dětí bylo prostě moc. Mám pocit, že by organizátoři tohoto festivalu udělali pro děti víc, kdyby ty děti byly rozděleny do více skupin a pracovalo s nimi více lektorů.

Všiml jste si něčeho specifického na českém dětském divadle a mohl byste ho porovnat s obdobnými aktivitami v USA?

Ano, všiml jsem si významných specifíků. Když se dívám na americké divadlo, tak dost často mám pocit, že to všechno nesměruje k dobrým cílům. Například: velmi často jsou to muzikály, ve kterých jsou děti oblečeny do velice drahých a třpytivých kostýmů, děti spíš ojediněle vnášejí do představení upřímnost, opravdovost, něco ze sebe samých, v hledišti jsou rodiče a hromada kamer, která představení snímají, není neobvyklé, že rodiče volají na svého potomka „Ahoj, miláčku!“ a děti jim z jeviště odpovídají. Takže když to porovnáme s tím vaším divadlem, tak jsem si všiml velmi dobrých, sofistikovaných scénářů a upřímnosti a autentičnosti dětského projevu. Ani scénografie se nesnaží být bohatá, nesnaží se strhnout na sebe pozornost a zastínit tak uvěřitelný a přirozený projev dětí na jevišti. Tyhle vnější věci totiž nejsou důležité, důležité je rozvíjet v dětech duši umělce. A to se zde u vás děje velmi dobře a já to oceňuji. Samozřejmě, že i v USA jsou takové případy, kdy je v dítěti duše umělce rozvíjena, mám ale pocit, že o hodně víc je těch případů, ze kterých jsem nešťastný.

Pochytil jste nějaké české ekvivalenty anglické odborné terminologie?

Ne. Ne, pokud mám být upřímný, tak tedy opravdu ne. I když vlastně... dramaturg.

Četl jste nějakou knihu od českého spisovatele?

Ano, určitě. Četl jsem dramata Václava Havla a Karla Čapka. V seznamu významné světové literatury tito dva čeští spisovatelé nemohou chybět. A pak taky české pohádky. Od Jaroslava Provazníka jsem dostal výbor pohádek. Nejradši mám tu o ptáku Ohnivákovi.

Za milé popovídání Rivesovi moc děkuji. Děkuji také Kláře Fidlerové, která celý náš hovor tlumočila a zastoupila tak Petru Kunčíkovou, která se musela věnovat svému nemocnému synovi.

Medailonek:

Rives Collins je vedoucí katedry divadla na Northwestern University, Evanston, USA, odborník na divadlo a drama pro děti, tvořivé drama a storytelling. Spolu s Pamelou Cooperovou je autorem knihy *The Power of Story: Teaching Through Storytelling*. Jeho dvě alba pro děti a rodiče „*We All Have Songs, We All Have Stories*“ a „*Let's Fill Up The House*“, která nahrál s Julií Shannonovou, obdržela cenu Parent's Choice Award. Žije v Northbrook v Illinois, se svou ženou Kirsty a dvěma mladými vypravěči příběhů Caitlin a Ethan.

(volně převzato z webových stránek www.drama.cz)

NA SLOVÍČKO S...

... ZUSZKOU Z HAVÍŘOVA,
ZUŠ B. MARTINŮ, HAVÍŘOV

Zdál se vám tady na Dětské scéně nějaký sen?

Mně nic.

Jo, to vyvolávání duchů. Když jsem zavřel oči, tak jsem uviděl tři záblesky, tak jsem rožnul a chvíli jsme seděli a pak jsme zhasli a Denis to samé – tři záblesky.

To byla Boženka.

Kdo to je Boženka?

Boženka Němcová – tu jsme vyvolávali.

Jak se vám tady dneska hrálo?

Tak určitě, jak říkám, první představení bylo hrozné, že. Jak říkám, to se špatně hrálo. Takovým tím pocitem, že to někteří neuměli, někteří třeba přeskakovali. Já to myslím na všechny, ne na konkrétní lidi. To druhé se mi už hrálo lépe, jak říkám, to jsme se ponaučili z toho prvního, jak říkám, to je o tom tréninku.

Co rozhoduje o tom, jaký máte z představení pocit?

Odezva. Diváci.

Kolektiv – lidi v souboru. Jestli máme dohromady z toho dobrý pocit, jestli to rádi hrajeme.

Hrajete to rádi?

Tak určitě...

Jak jste se k tomu textu dostali?

Jak říkám, Hanka jednou jako přišla a měla v ruce tu knížku, tak určitě nám to pak přečetla a jak říkám, my jsme do toho pak dělali nějakou pantomimu a tak nějak to z toho vzniklo.

Co se vám na tom líbilo, proč jste se rozhodli, že to budete hrát?

Tak určitě, jak říkám, nám se líbila hodně ta volnost v tom textu, jak říkám...

Že si v tom každý mohl najít, co chtěl, každý divák a každý herec...

A o čem to pro vás je, o čem to hrajete?

Pokaždé to hrajeme nějak jinak. Já osobně si pod tím vždycky představím něco jiného, hraju to nějak jinak. Dneska jsem si představovala nějaký lapač únavy – nějaký sen.

My to bereme jako takové povznesení nad starostmi běžného života. Ta myšlenka, kterou chceme říct je, že lapač sny opravdu pomáhají.

Sny jsou dobré, pokud člověk nemá noční můry, což já mívám.

My jsme jednou v pokoji měli mŕu.

Noční?

Ne, takovou hmyzí.

Jak to představení vznikalo?

My jsme poprvé se sešli nad tím textem zkoušeli jsme do toho zapojit různé ty bubny, pak

jsme zkoušeli začátek, jak a kam bychom se měli postavit, pak ty vsuvky...

Hanka Galetková: Já si myslím, že jsme začali vsuvkami.

Jo, ty jsi četla vsuvky a my jsme improvizovali a pak jsme zkoušeli různá cvičení, to jsi nám dala cvičení, jakože se nám zdá sen, máme otevřené oči a jdeme někam. Ptali jsme se navzájem, kdy se nám zdál nějaký lapač sen a z toho jsme pak udělali ten začátek.

Já měl lapač sen, že jsem nad hlavou držel sáček od svačiny a pak jsem skočil a lítal jsem. Byl to fajn pocit, protože jsem věděl, že se nerozmajznu.

Jednou si pamatuji, že jsem usnul v obýváku a my máme rodinný domek, který má dvě patra, tak jsem si připadal, že lítám a pak jsem spadl a ráno jsem se probudil nahoře. Z obýváku jsem letěl nahoru. To mě sice tatka přenesl, ale letěl jsem.

Já někdy nevím, jestli to je pravda, nebo sen. Já se občas probudím a ptám se, jestli se mi to opravdu stalo nebo ne. To se mi občas stává.

Já jsem měl jednou takový sen, že mě honil zástup lidí, asi bezdomovců, a já jsem utekl do jídelny, v klidu jsem tam jedl, zatímco oni tam kolem mě tancovali.

Aby se ti to dneska nestalo, až půjdeš do jídelny.

Než jsme měli jet na Dětskou scénu, tak se mi zdálo, že náš soubor postoupil z Dětské scény do U.S.A., což je úplná kravina.

Proč chodíte do dramaťáku?

Já tam ještě nechodím, já jsem jenom hrála v tomhle představení na housle, ale od příštího roku bych tam chtěla chodit.

Baví mě to, je tu sranda.

Jednak se tím chci živit jako herec a jednak je to dobrý pocit, když se něco dobře odehraje.

My tím divadlem žijem. Chodím do dramaťáku, protože mě to baví a za druhé tu mám dobré kámoše.

Viděli jste čtyři přehlídkové dny, jak to hodnotíte, co se vám líbilo?

Tančírna byla skvělá. Bylo to o tom, co nás čeká, až půjdeme do tanečních.

Prolhaný Henry.

Poštácká pohádka – byla taková energická. Smekla jsem před nimi klobouk.

Ty žádný klobouk nemáš.

Co si plánujete přečíst o prázdninách?

O prázdninách tipuju, že přečtu tak tisíc knížek. Je to jenom lehký odhad, může to být klidně tisíc pět...

O prázdninách budu asi číst Williama Shakespeara, jeho tři největší tragédie: Othella, Hamleta a Romea a Julii. Nejvíce mě na tom Shakespeareovi štve, že tam nejsou žádné obrázky.

Já budu číst Kmotra.

Já teď čtu Sofiin svět.

Krteček.

Pejsek a kočička.

Katalog traktorů...

Tereza Vytíjalová

NA SLOVÍČKO S...

... DIVADLEM NA SCHODECH, ZŠ EDVARDA VALENTY, PROSTĚJOV

Dívám se, že s sebou nesete Deník, čtete?

Ano, jsme pravidelní odběratelé.

A kterou rubriku máte nejraději?

Recenze.

Co si o nich myslíte?

Pravdivé. Když si to tak člověk vezme, tak jsou fakt jako pravdivé.

Ono je fajn si to přečíst a k tomu si říct: jo, něco na tom bude. My to berem, snažíme se z toho poučit, abychom věděli, v čem třeba nemáme chybovat.

Většinou si to přečteme a pak spolu o tom diskutujeme.

Jak to dneska dopoledne bylo, jak se vám hrálo?

Zpočátku nešel zvuk, tak jsme byli takoví rozpačití, nervózní a nakonec teda ten zvuk šel, ale byl potichu. Berem to spíš jako menší generálku ranní.

Odpoledne to bude určitě lepší.

Jak jste se dostali k tomu textu Ivana Wernische?

Nám to přinesla paní učitelka, tak jsme si to přečetli a uvažovali jsme nad tím, že bychom to mohli zahrát. Pak nám ještě ukazovala video dramatičku, který tohle představení hrál před náma, tak jsme z toho složili kostru.

Některé věci jsme změnili – postavy jsme si určili sami, jako například poštačka nebo modelka, to jsme si určili, že bychom chtěli mít.

Oni tam předtím hráli s imaginárními předměty, tak my jsme si tam pak dali...no, nehráli jsme s imaginárními předměty, vlastně jsme hráli s židlemi.

Podle čeho jste vybírali ty postavy?

Hlavně rodina, jako, že v každé vesnici je rodina. A pak se to doplnilo.

A co ta modelka na vesnici? Ty přece bydlíš většinou ve městech...

No, my jsme na to přišli tím, že byl Kuba – fotbalista a k fotbalistovi se hodí modelka a tak proto byla modelka, jenomže Kuba pak přestal chodit do dramatičky, takže nebyl už fotbalista a modelka zůstala.

Co vás na tom textu zaujalo, že jste se rozhodli ho zpracovat?

Mně to přijde vtipný. Je to takové docela dobře hratelné. On vesměs má vtipný povídka.

Jako že to každý pochopí.

Takový dobrý, zajímavý příběh na zpracování.

Ta jednoduchost je na tom příběhu to

krásné.

Jdou na návštěvu, vykradou se, dneska se krade všude.

Je to blbé, když se krade. Kdysi bylo zvykem nezamykat kolo, dneska nemáte jistotu, že vám to kolo nikdo neukradne, ani když ho máte zamčené.

My jsme si vzali vzor z poslanecké sněmovny.

Na vesnici se moc nekrade. Na vesnici se nechávají otevřené domy.

Když jsou vesnice tak malé, tak víš, kdo tam bydlí, a ještě ty lidi znáš.

Na vesnici se ještě zdraví, znáš tam i pověst těch lidí, víš, jestli by to udělali nebo neudělali.

A vůbec, nemůžeš ukrást kolo ve vesnici, ve které bydlíš, a pak se s ním projíždět v ulicích...

A vy jste z vesnice nebo z města?

My jsme z Držovic, je to na okraji Prostějova, ale je to samostatná vesnice.

Takové prdelice světa, dá se říct.

Na základku ale chodíme do Prostějova.

A jak se dal váš soubor dohromady?

To už je dávno, ve třetí třídě jsme začali chodit, napojili jsme se na starý dramatiček. Ti pak odešli, skončili devítku a my jsme tam zůstali.

Máte nějaké plány do příštího roku?

Jako že končíme devítku, ale stále se budeme scházet v našem divadle.

A co byste chtěli v příštím roce hrát?

No, to my nevíme.

To je většinou náhoda, že nás něco napadne.

Podle mě se to nedá ani plánovat. Paní učitelka s něčím přijde a bude to dobré.

Možná mít nějakou vysněnou roli, něco, co byste si přáli zahrát?

Já bych si chtěla zahrát Truffaldina ze Sluhy dvou pánů.

Já bych si chtěla zahrát nějakou klasiku, nějakého Shakespeara.

Po tom Wernischovi by to chtělo něco takového vážnějšího.

Jak se vám líbí na přehlídce, máte nějaké favority, kteří by vás v něčem inspirovali nebo posunuli, jak jste říkali s těmi recenzemi?

Třeba mně se líbilo o tom Prolhaném Henrym, nejvíce se mi líbilo to peklo.

Smolíček Pacholíček byl včera dobrý, využití těch tyčí bylo super.

Poštačká pohádka měla štávu – využití kostýmů.

Co vy a povinná četba?

Mě to baví.

Líbila se vám nějaká knížka z povinné četby, nebo je to jenom povinnost pro vás?

Mně se líbilo hodně knížek.

Já jsem si oblíbila knížky Karla Čapka.

Krakatit je hodně dobrá knížka.

A co byste dali do povinné četby vy?

Já bych to nechala – jsou tam nejznámější čeští autoři a pak ať už si každý čte, co chce.

Tereza Vyvíjalová

NA SLOVÍČKO S...

... LDO ZUŠ JINDŘICHŮV HRADEC

Máte za sebou první – dopolední představení, jaké bylo?

Dobré. V pohodě.

Myslím, že se nám docela povedlo.

Podle čeho soudíte, že se vám to povedlo?

Moc jsme to tam nezkazili, nepopletli jsme slova.

Taky že nám nespadla opona.

Nám totiž spadla při zkoušce. Jak tam máme nataženou tu oponu, tak já jsem tam stála a hubovala Jamieho a ta opona spadla. Přetrhl se provázek, na kterém visela.

I přestavby jsme docela zvládali. Někdy tam Jamie musí stát dlouho před oponou, abychom stihli přestavit věci. Tak to bylo dobrý, že jsme to stihli.

Kdo přišel s nápadem hrát Jamieho a upíry?

Vojta. Vojtišek. Vojtišeček.

Nejdřív nám to přečetl jako takovou pohádku a ptal se nás, jestli se nám to bude nějak líbit, tak jsme s tím ještě nějak pracovali a pak jsme to začali zkoušet.

A co se vám na té předloze líbí?

Že je to komedie a zároveň horor.

Že to má nějaký příběh, protože spoustu divadel nedokážu vůbec pochopit, že mi přijde, že tam nemají vůbec souvislosti.

Třeba ani nemají hlavní role.

Na Jamie se mi líbí, že tam jsou role, které jsou v našem věku.

Mně se líbí, že tam je i obyčejný život i ta fantazie...

Jaké byste dali rady člověku, který by chtěl udělat horor na divadle – máte s tím teď zkušenosti... Jak se dělá horor tak, aby se lidi báli?

Těžce.

Musí se tam udržovat napětí.

Hlavně se nesmí začít uprostřed něco smát.

A jak vytváříte a udržujete napětí v tom představení?

Vojtišek k tomu přidal takovou hudbu a jinak jsme měli třeba to, že někdo seděl vpředu a druhý se za ním plížil, aniž by on o tom věděl. Tyhle scény vytvářejí napětí.

Trvalo to déle, než tam došel, takže i hudba došla do takového dramatičtějšího okamžiku a všichni už čekali, až se otočí a zařve: upír!

Na ty lidi to působí různými věcmi. Třeba, že je tam tma nebo šero.

A jak na vaše představení reagují diváci, říkají, že mají strach?

Minule, když jsme to hráli doma v Hradci, tak se naopak strašně všichni řehtali.

My jsme to hráli pro osmé třídy. Ale to je asi tím věkem, že jim to přišlo asi jenom vtipné, že

kde se měli smát, tam se vůbec nesmáli a kde se měli bát, tak tam se smáli.

Dospělým lidem, které jsme tam měli posledně, se to líbilo, strašně se smáli a myslím, že se i báli.

To je zajímavé, že když hrajeme pro dospělé, tak se smějí, jak je tam ta maminka a strašně pucuje Jamieho a když zase hrajeme pro ty děti, tak se smějí hlavně tomu, jak ty děti sedí na hřbitově a povídají si, takže každý se směje něčemu jinému.

Dneska jsme měli docela problém s diváky, že nepochopili, že to skončilo.

Oni se na nás dívali a Lucka na ně: Toť vše. A pak teprve začali tleskat.

My jsme ještě s Honzou ze zákulisí chtěli vyvolat potlesk, ale nepovedlo se nám to.

No, Věrka (paní učitelka LDO ZUŠ JH) nám mohla taky třeba trochu pomoci, že by začala tleskat, že?

Jo, Věrko, zkazilas to... (smích)

Kdy máte vy osobně strach?

Tak třeba, když jsme tam vzhadu zavření a všude je to černé a je tam tma, tak tam bych nechtěl být sám. Je to tam hodně strašidelné.

Já se třeba bojím, když jdu někdy sama po ulici, mám pořád pocit, že za mnou někdo jde.

Já se bojím, když kolem nikdo není a je ticho.

Já se bojím, když jsem sama doma a ozývají se tam nějaké zvuky a otvírají se nějaké skříně samy.

Já jsem ráda, že máme hodně zvířat, protože si vždycky řeknu, že to je kočka.

Všichni se bojí potmě ve vzdálenosti mezi pouličními lampami a strašně se těší, až vyjdou do toho světla a zjistí, že tam nic není.

Když jsme jednou s babičkou někam šly, tak za námi pořád někdo chodil, tak jsme spěchaly, abychom rychle dorazily do baráku a najednou jsme se otočily a tam za námi stál takový bezdomovec oblečený za vodníka.

To je jeden z nejslavnějších bezdomovců – Karel Kaše – ten jezdí přes celou republiku.

On dřív učil na nějaké univerzitě a pak mu někdo ukradl nějaké věci a on se rozhodl stát bezdomovcem.

Povězte mi něco o vašem souboru.

Na zušce jsou dvě skupiny v našem věku, takže jsme to My a pak jsou tam Salámy.

Hráli jsme tady před čtyřmi roky a dělali jsme představení Osmý John a krvavé koleno. A byli jsme nejlepší.

Co vy a povinná četba?

Máme chytrou učitelku, která stejně ví, že to nemá cenu.

Máme doporučenou, ne povinnou četbu.

Mně nebaví, když mi někdo řekne, co musím číst, mě baví, když mě knížka chytne a pak ji čtu pořád.

A co byste doporučili do povinné četby? Někakou knihu, která by tam podle vašeho názoru neměla chybět.

Hraničářův učeň. Mikulášovy Patálie. Malý Samuraj. Lichožrouti. Eragon. Duhová jiskra. Pán prstenů.

Tereza Vytíjalová

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DIVÁKŮ

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS...

PROJEKT ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST A PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ

... RADKA SÁRKŮZIHO

Občanské sdružení Abeceda (www.abeceda-os.cz) nabízí mimopražským základním školám zapojení do projektu Čtenářská gramotnost a projektové vyučování (OP VK). Hlavní aktivity projektu přibliží předseda tohoto sdružení Radek Sárkőzi.

Projekt jste začali realizovat v roce 2010. Co všechno jste už stihli?

Především jsme zprovoznili internetový portál pro učitele www.ctenarska-gramotnost.cz, který je plný článků o čtenářství, mediální výchově, tvůrčím psaní, projektové výuce a čtenářské gramotnosti (najdete tu například seriál o čtenářských strategiích). Dále jsme zorganizovali soutěž školních časopisů *Náš časopis 2010* a dva ročníky soutěže školních sborníků *Nadílka našich dílek*. Vítězné redakce se zúčastnily workshopů v Litomyšli. Také jsme připravili putovní výstavu, která objíždí knihovny ve všech krajích České republiky a představuje nejlepší školní časopisy a sborníky z mimopražských základních škol. Na začátku června výstava doputovala do Městské knihovny v Kutné Hoře (Husova 145, <http://www.knihovna-kh.cz>), která je zároveň i poslední zastávkou celé akce. Kutnohorští se z výstavy mohou těšit až do konce srpna. Zároveň jsme téměř v každé z navštívených knihoven uspořádali workshop, během něž se žáci zamýšleli se nad tím, jak by mohli vylepšit školní časopis. Žákům je také určen náš web Šotkoviny (www.sotkoviny.cz).

Proč zrovna Šotkoviny?

Protože maskotem tohoto webu je tiskařský Šotek. Je to nezbeda, kterého přitahuje psaní. Kdykoliv začnete něco psát, nepozorovaně se přibližíte... Pak už jen stačí trocha vaší nepozornosti a pohraje si s písmenky tak, že jen nevěřicně žasnete, co jste to napsali za nesmysly... Za většinu chyb ve vašich textech může právě Šotek!

Kdo publikuje články na webu Šotkoviny?

Hlavně žáci základních škol. Buď nám posílají příspěvky přímo, nebo je získáváme díky učitelům. Někdy jde o volnou tvorbu žáků, jindy o povedené slohové práce z výuky.

Lišíte se něčím od jiných webů, které poskytují prostor pro zveřejňování literárních děl začínajícím spisovatelům?

Lišíme se tím, že žákům pomáháme v tvůrčím procesu. Ke každému tématu jim poskytujeme podporu v podobě článků. Například k tématu „*Básnička o domácím mazlíčkovi*“ jsme zveřejnili pět článků, v nichž se Šotek sám zabývá tvorbou básničky a ukazuje tak dětem, jak rýmovat, skládat verše, a jak vyjádřit děj či pocit básní. Žáci si své schopnosti a znalosti zároveň ověřují v příložených pracovních listech nebo v krátkých kvízích. Na své si navíc přijdou i mladí žurnalisté, neboť vyhláškujeme i témata čistě publicistická, jako třeba *rozhovor se zajímavou osobností, která má blízký vztah k vaší škole nebo obci*. K většině témat jsme vytvořili také články speciálně pro učitele, které jsme uveřejnili na našem druhém webu www.ctenarska-gramotnost.cz, určeném právě pro ně.

Zmínili jste, že na své si na webu přijdou i mladí novináři a čtenáři. Co přesně zde naleznou?

Mladými novináři máme na mysli žáky, kteří vydávají školní časopis, nebo by s jeho vydáváním chtěli začít. Poskytujeme jim zejména rady, jak psát různé publicistické útvary. Činíme tak jednoduchou a zábavnou formou pracovních listů, v nichž figuruje Šotek. Pomocí jim chceme i s celkovou koncepcí časopisu, proto na webu naleznou např. *Desatero školního časopisu – jak se pozná kvalitní školní časopis*. Žáci se mohou rovněž inspirovat oceněnými časopisy ze soutěží školních časopisů *Náš časopis 2010* a *Náš časopis 2011*, které je možné na webu prolistovat v elektronické podobě. Také jsme vyhlásili soutěže *Náš časopis 2012* a *Nadílka našich dílek 2012*.

A co jste připravili pro ty, kteří „jen“ čtou?

Na čtenářství jsou zaměřeny zejména rubriky Šotkovy příhody a Knihovnička. Jak již název napovídá, u první rubriky se jedná o zajímavé příhody našeho Šotka, při nichž většinou řeší nějaký jazykový či čtenářský oríšek. Hraje si s příslovími, věnuje se tvorbě zábavného čtenářského deníku, v němž používá různé šifry a myšlenkové mapy, vymýšlí bláznivé názvy zvířat a také žáky učí, jak se chytají lekcí. Do Knihovničky Šotek umístil několik recenzí na knížky, které by čtenáře mohli zajímat. Také je zde prostor pro děti, aby sem samy psaly své postřehy a dojmy z přečtených knih.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Na stránkách Šotkovin jste nedávno zveřejnili e-learningový kurz „Lenka si poradí“. Proč jste zvolili právě tento název?

Autorka e-learningu (Ladislava Whitcroft) chtěla, aby byl kurz pro děti přitažlivý a aby se s ním mohly snadno ztotožnit. Proto ho koncipovala jako reálný příběh holčičky Lenky. Ta řeší problémy, se kterými se setkáváme v běžném životě, přičemž se musí vypořádat s různými texty (s obaly výrobků, receptem v kuchařce, texty na internetu...). Byli bychom rádi, kdyby e-learning používali učitelé při výuce. Doporučený postup, jak s e-learningem pracovat, naleznete na našem webu www.ctenarska-gramotnost.cz. Další kurzy chystáme i k oblastem tvůrčí psaní a mediální výchova.

Co chystáte do budoucna?

31. 8. 2012 pořádáme konferenci čtenářské gramotnosti pro učitele prvního a druhého stupně ZŠ, která se bude konat na ZŠ Táborská, Táborská 45, Praha 4 (<http://www.zstaborska.cz/>). O konferenci informujeme na našem webu www.ctenarska-gramotnost.cz, kde si učitelé mohou stáhnout přihlášku. Největším lákadlem konference je nabídka šesti inspirativních dílen: Čteme a hrajeme si v hodinách českého jazyka a literatury – lektorka Květa Ječná, Jak ve školách pracovat s naučnými texty – Zdeněk Brom, Ochutnávka čtenářských strategií – Ludmila Kovaříková, Dramatická výchova jako možná cesta ke čtenářství – František Oplatek, Čtenářská dílna – Radomíra Hubálková. Z nich si každý učitel může vybrat dvě, kterých se v průběhu konference zúčastní. Kromě konference připravujeme výukové CD-ROMy s metodikami pro učitele a učebnicemi pro žáky.

Jak dlouho bude projekt, podporující čtenářskou gramotnost ve školách, ještě trvat?

Tento projekt byl podpořen z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR. Po dobu tří let je financován v rámci OP VK. Tato podpora skončí v prosinci roku 2012.

ptala se Iva Dvořáková

ČTENÍ NA ROZLOUČENOU

JOHN STEINBECK

TOULKY S CHARLEYM

Překlad: J. Valja

Kentaur/Polygrafia, Praha 1993

„Dobré odpoledne,“ řekl. „Vidím, že patříte k oboru.“

Myslím, že jsem otevřel ústa. Už po léta jsem neslyšel ten výraz. „Ale ne. Ne, nepatřím.“

Teď bylo na něm, aby se zatvářil rozpačitě. „Ne? Ale – milý příteli, jestli nepatříte, jak víte, co tím myslím?“

„Řekl bych, že jsem byl někde na okraji.“

„Aha! Na okraji. Ovšem. Nejspíš ne přímo na jevišti – ředitel divadla, režisér?“

„Propadl jsem. Nechtěl byste šálek kávy?“ zeptal jsem se.

„Bude mě těšit.“ Vůbec neztratil zájem. To je jedna z hezkých věcí na těch, kdo patří k oboru – zřídka kdy ztratí zájem.

„Propadl jste,“ řekl. „Ten, kdo to nezažil, nikdy nehrál.“

„Mohu vám nalít?“

„Povězte mi, prosím vás, co vás přivedlo na to, že patříte k divadlu?“

Suše se uchechtl.

(...)

„Jestli to není moc osobní nebo vám to není nepříjemné – co jste dělal u divadla?“

„Napsal jsem dvě hry.“

„Hrály se?“

„Ano. Propadly.“

„Znáš vaše jméno?“

„Pochybuju. Jiní ho taky neznali.“

Vzdychl. „Je to těžký chlebiček. Ale když už se člověk na to jednou nalákal, tak se nalákal. Mne k tomu nalákal dědeček a táta to ještě dovršil.“

„Oba byli herci?“

„A maminka a babička taky.“

(...)

„Doufám, že mě nebudete považovat za všetečného, i když jsem. Rád bych věděl, jak na to jdete. Jak to dopadá? Jak s vámi lidé zacházejí?“

„Zacházejí se mnou moc dobře. A já nevím, jak na to jdu. Někdy si dokonce musím najmout sál a dělat reklamu, někdy jenom promluví s ředitelem střední školy.“

„Ale nemají lidé strach z cikánů, tuláků a herců?“

„Řekl bych, že zpočátku mají. Zpočátku mě považují za jakousi neškodnou zrůdu. Ale já s nimi jedním poctivě a nejsem drahý, a za chvíli se jich ty texty zmocní a proniknou do nich.“

Víte, já zacházím se svými texty s úctou. V tom je ten rozdíl. Já nejsem žádný šarlatán, jsem herec – dobrý nebo špatný, ale herec.“

(...)

„Říkal jste, že zacházíte s texty s úctou a jste herec.“

„Ale ano. Jenže je tady ještě jedna věc. Víte, jestli se lidé od divadla dostanou k tomu, čemu říkájí šmíra, pohrdají venkovskými balíky. Chvilí mi to trvalo, ale když jsem poznal, že to nejsou žádní venkovští balíci, začalo mi to jít skvěle. Naučil jsem se vážit si svého obecnstva. A oni to vycítí, a tak se mnou spolupracují a nestavějí se proti mně. Když si jich člověk začne vážit, tak potom pochopí všechno, co jim říkám.“

„Povězte mi něco o svých textech. Jakých textů používáte?“

„Doufám, že si nebudete myslet, že svoje texty kradu,“ řekl. „Obdivuju přednes sira Johna Gielguda. Slyšel jsem ho přednášet monolog ze Shakespeara – *Období lidského života*. A potom jsem si to koupil na desce, abych to studoval. Co dokáže se slovy, se zvuky a s modulací hlasu!“

„Vy toho používáte?“

„Ano, ale já to nekradu. Vykládám jim, jak jsem slyšel sira Johna a jak na mne zapůsobil, a potom řeknu, že se pokusím jim podat dojem, jak to dělá.“

„To je chytré.“

(...)

„Ale já jsem mu napsal, a vyložil jsem mu, co dělám a jak to dělám, byl to dlouhý dopis.“ Vytáhl ze zadní kapsy u kalhot zmačkanou náprsní tašku a vyňal z ní pečlivě složený kousek staniolu, rozbalil jej a opatrně rozložil v prstech malý aršík dopisního papíru, nahoře s rytinkou jména. Dopis byl napsán na stroji. Zněl „Milý..., děkuji Vám za Váš přátelský a zajímavý dopis. Nebyl bych hrdcem, kdybych si neuvědomoval, jakou upřímnou lichotkou je pro mne Vaše práce. Mnoho štěstí a božího požehnání. John Gielgud.“

(...)

Zakroužil v ruce sklenicí z umělé hmoty a pohlédl na trošku whisky, která zbyla u dna, což je gesto, kterým hosté často upozorňují hostitele na prázdnou sklenici. Vytáhl jsem z láhve zátku.

„Ne,“ řekl. „Mně už ne. Už dávno jsem se naučil, že nejdůležitější a nejceněnější z hereckých kumštů je odchod ze scény.“

„Ale já bych se vás rád zeptal ještě na jiné věci.“

„To je tím spíše důvod k odchodu.“ Vyprázdnil poslední kapku. „Nechat lidi, ať se ptají,“ řekl, „a pěkně, a rychle odejít ze scény. Děkuju vám a loučím se s vámi.“

Díval jsem se, jak jde lehkým, houpavým krokem ke svému přívěsnému vozu, a věděl jsem, že mě bude pronásledovat jedna otázka. Zavolal jsem: „Počkejte okamžik.“

Zastavil se a obrátil se ke mně.

„Co dovede ten váš pes?“

„Ale jenom pár hloupých kousků,“ řekl.

„Udržuje představení při zemi. Dá se do toho, když se lidé začínají nudit.“ A kráčel dál ke svému domečku.

Takhle to tedy žije dál – umění, které je starší než psaní a které se asi ještě stále udrží, až zmizí psané slovo. A všechny ty jalové divy filmu, televize a rozhlasu to nedokáží vyhladit – živého člověka ve styku s živým obecnstvem. Ale jak žije? Jaké má přátele? Jaký je jeho intimní život? Měl pravdu. Jeho odchod podnítl otázky.

SVITAVSKÝ CACHING

Poslední indicie letošní Dětské scény:
Žádnou další cache nehledejte!!!

Příběh, který jste stvořili tentokrát:

„Dobré odpoledne,“ řekl. „Vidím, že patříte k oboru.“

11:55 Matyáš Buk: Totiž zedničina, to je těžkej obor. / 11:57 Jan Blažek: Ze sálu se ozval velký smích, ale najednou se prudce otevřela vrata. / 13:08 Překvapený štrůdl: Dovnitř vešel tajemný muž. / 13:18 L: Muž, kterého nikdo neznal. / 16:19 Bára (DŠ Svitavy): Ale po chvíli už se na něho všichni podívali. / 19:29 Věrka: V jedné ruce držel zednické kladívko, s kterým se zuřivě rozmáchl a řítil se na pódium za vykuleným zedníkem. / 20:55 ZUŠ Liberec: „Štronzo!“ vykřikl režisér z hlediště a celý sál si oddychl. / 21:07 Jirka Fencel alias Jamie: „Máte padáka!“ zařval režisér. / 22:32 LDO ZUŠ JH: „A už vás nikdy nechci vidět!“ dodal režisér.

A teď drobné vyhodnocení:

Je mi to až trapné, ale musím konstatovat, že neaktivněji se celé hry účastnil soubor LDO ZUŠ JH, tedy soubor, kterého jsem vedoucí. Přísahám na holý pupek, že jsem jim nikdy neprozradil indicii dřív, než byla otištěna v Deníku. Na holý pupek také přísahám, že jsem je na lov cache v průběhu dramaťáku netrénoval, měli jsme totiž spoustu jiné práce. Dále můžu na holý pupek odpřísáhnout, že...

V geocachingu je cenným úlovkem první zalogování. To se povedlo nejčastěji Matyášovi Bukovi, a to celkem třikrát. Jako další, komu se povedlo se zalogovat jako první, byl soubor HOP-HOP. Na druhém místě v „logbooku“ se nejčastěji objevil Honza Blažek alias Bláža. Celkem se mu to povedlo dvakrát.

Rád věřím, že všichni hledači byli stejně vášniví i při nahlížení do rubriky čtení na dobrou noc. Mám výhodu, že si to můžu u velkého počtu hledačů ověřit. Takže se těšte na znalostní test!!!

*Tuto rubriku pro vás každý den připravuje
Vojtěch Maděryč*

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2012

OZNAČENÍ PROSTOR

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
OttD	Ottendorfov dům
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
farní stodola	stodola žitavské římskokatolické farnosti
Tyjátr	Tyjátr, alternativní klub
PZŠ	ZŠ praktická - budova Speciální základní školy

ČTVRTEK 14. června

8.30–12.00 semináře pro dospělé účastníky, třída A, C, D, S1, S2
třída B

Fka

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DOZVUKŮ

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 6.

Redakce: Iva Dvořáková (šéfredaktorka), Vojtěch Maděryč, Andrea Pavlíčková, Tereza Vyvíjalová, Vojtěch Dvořák, Ivo Mičkal (foto), Pavel Kocych (grafika a sazba), Jazz Jameson, redakční čtyřnožec. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3.patře Fabriky Svitavy. Uzávěrka 14. 6. 2012 v 00.45. Náklad 180 ks.